

1 Välkommen till Helgö!

För två tusen år sedan var havets nivå ca 10 m högre än idag. En vik nådde då upp till bortre delen av den här ången. Tusen år senare, vid forntidens slut, låg stranden längre ut och båtar fick lägga till ca 200 m härifrån.

2 Husgrupp 2 - nära berget

Hustlämningarna upptäcktes av en slump 1950. Därefter har arkeologer undersökt backen i 25 år. Här har ett 20-tal hus legat, bl a en hallbyggnad för gästabad, ritualer och religiösa ceremonier. I den har man hittat ovanligt exklusiva och exotiska föremål.

3 Kultplatsen

Här, invid den kala klippan, offrade forntidens människor till högre makter. På avsatsen där det nu ligger en treudd från vikingatiden, stod det tidigare en träpåle. Kanske markerade den världens mitt? Arkeologer har hittat mängder med offrade metallföremål här, skallar av tamboskap och förkolnat bröd. Hör berättelsen om platsen i din telefon: Ring 08-509 318 99, lyssna, knappa in nummer 1201. Tid: 3,5 min. Kostnad: vanlig samtalstaxa.

4 Gravfält 150

1960-61 undersökte arkeologer 41 gravar här. 10 av dem hade runda mittstenar, s k gravklot. De döda var kremerade och askan sedan lagd i urna eller direkt på marken. Gravarna innehöll

spännen, nålar, pärlor, rembeslag, knivar och kammar som daterades till 500 - 850 e Kr. En grav innehöll spelbrickor och tärningar. Gravarnas placering, mellan kultplatsen och det heliga berget, väcker undran. Vilka ligger begravda här?

5 Det heliga berget

På bergets krön ligger två gravar som av formen att döma är närmare tre tusen år gamla. Runt berget finns rester av en forntida stenmur som hägnat in berget. Innanför muren finns också ett stenblock som kan ha använts i den forntida kulturen.

6 Husgrupp 1

Ett 20-tal husgrunder undersöktes här 1962-65 och 1968-71. Bl a syns en 17 m lång, stensatt husgrund, med uppfartsramp. Runt en öppen gårdsplan har det legat byggnader med olika funktioner, bl a verkstäder för pärtillverkning.

7 Husgrupp 4

1965-67 och 1973 undersöktes här fem husgrunder. Dessa hör troligen samman med Husgrupp 1. Idag finns inga synliga lämningar. Obs! Respektera privat tomt.

8 Husgrupp 7 & gravfält 118

1976-78 undersöktes 35 gravar här. De äldsta gravarna låg i SV och därefter har gravfältet byggts ut åt NO. På 600-talet fanns hus alldeles intill gravarna. Byggnaderna försvann sedan och hus-

grunderna byggdes över med gravar. Gravfältet dateras till 500 - 1100 e Kr.

9 Husgrupp 5 & gravfält 115

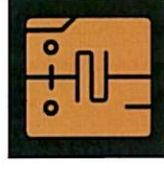
Här ligger några delvis undersökta husgrunder, som är svåra att upptäcka. Gravfältet har 20 synliga gravar. Två av dem är båtformade. Endast en grav undersöktes här 1965. Förutom ett lerkärl innehöll den en bältesprydnad av brons. Gravarna dateras till 500 - 1100 e Kr.

10 Husgrupp 6 & gravfält 116

Mellan 1962 och 1976 undersöktes 49 gravar här, som därefter har restaurerats. Gravarna var från perioden 450 - 950 e Kr. Under gravarna undersöktes några huslämningar. I norra slutningen syns flera husterrasser. Gravfynden vittnar om beresta människor som haft utbyte med avlägsna delar av världen.

11 Husgrupp 3

Här, på bekvämt avstånd till vattnet, låg verkstäderna alldeles intill järnålderns strand. I slänten syns flera husterrasser, varav några har undersökts. I dem har man funnit 300 kg smältdeglar, 50 kg gjutformar samt råämnen, mm, som tyder på en mycket omfattande produktion, särskilt inriktad på bronsgjutning, guldsmide, pärtillverkning och järnsmide. Husgrupp 3 upptäcktes på 1960-talet och var länge helt unik. Idag är några få liknande platser kända, runt om i Norden.

HELGÖ

Den heliga ön

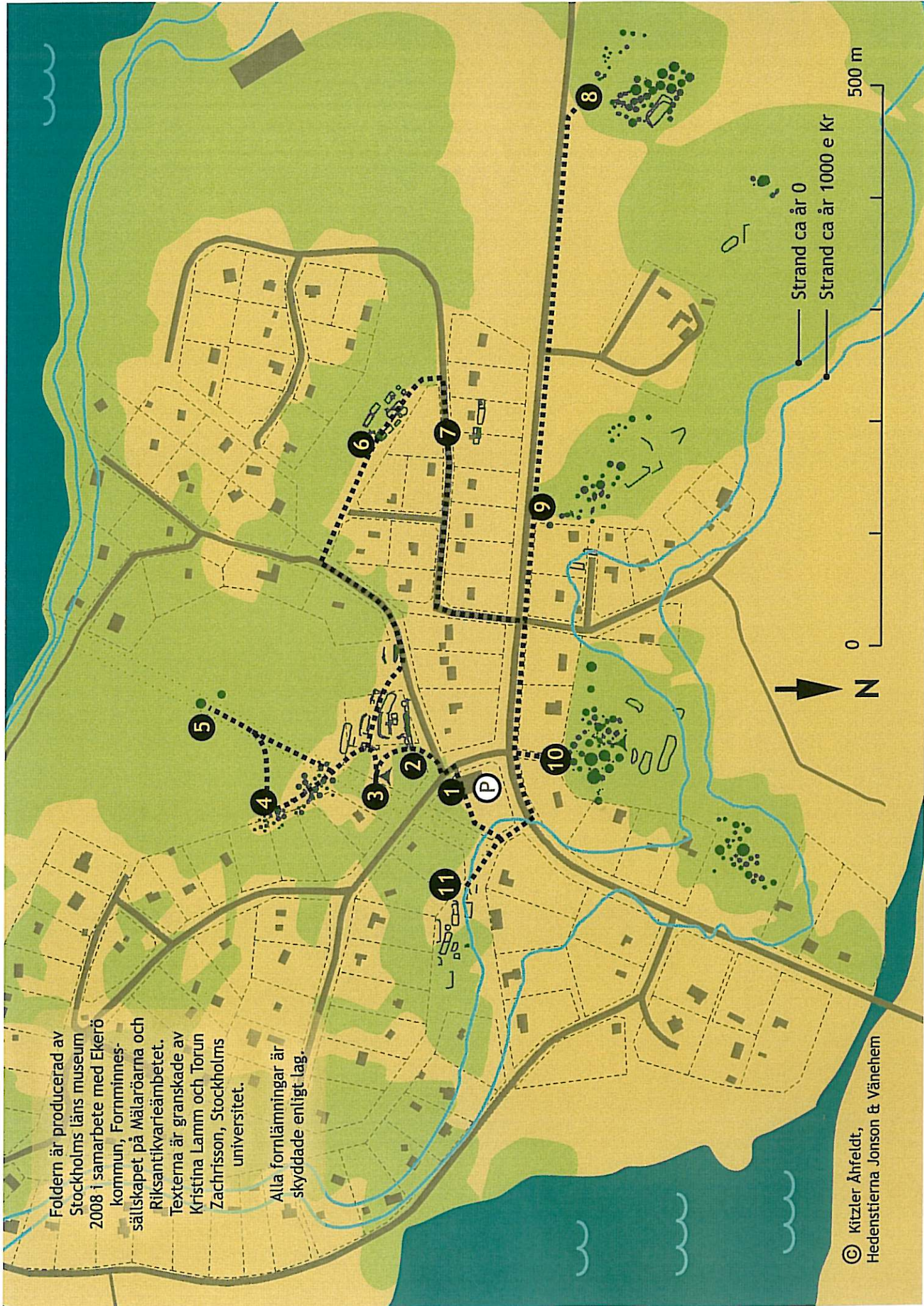
Upptäck
fornlämningarna på
egen hand!

Vill du veta mer?
Besök länsmuseet på webben:
<http://stockholms.lans.museum>

Foldern är producerad av
Stockholms läns museum
2008 i samarbete med Ekerö
kommun, Forminnes-
sällskapet på Mälaröarna och
Riksantikvarieämbetet.
Texterna är granskade av
Kristina Lamm och Torun
Zachrisson, Stockholms
universitet.

Alla fornlämningar är
skyddade enligt lag.

Strand ca år 0
Strand ca år 1000 e Kr

© Kitzler Århefeldt,
Hedenstierna Jonson & Vånehem